

Kdo vlastně jsem a kam patřím?

Počasí v ten den vlídností neoplývalo, což ostatně tady ve Skotsku není žádný neobvyklý jev. Od moře vál docela ostrý a studený vítr prosycený solí a vůní oceánu. Prozíravě jsem se oblékla teple, na rozmary zdejšího podnebí jsem zvyklá.

Nasadila jsem sprint. Odbočila jsem z osady, v níž jsme žili, na neudržovanou cestu táhnoucí se do kopce. Cesta byla kamenitá jako ostatně celá skotská krajina. Jak jsem stoupala vzhůru, mizela zeleň kolem mě. Běžela jsem vlastně po skále, kterou nahoře rozmělnily povětrnostní podmínky v balvany a menší kameny. Cílem mé cesty byl starý, léta letoucí nepoužívaný maják. Ignorovala jsem řetězem přehrazenou cestu včetně kdysi bílé cedule, na které bylo černými tiskacími písmeny napsáno **VSTUP ZAKÁZÁN**. Smalt se z cedule loupal. V místech oprýsknutí z něj skapávaly kapky koroze, říkala jsem jim *slzy zákazu*.

Připadalo mi nepatřičné znepřístupnit právě tohle místo. Maják stojí na skalním útesu, tyčí se vysoko, vysoko nad mořem. Z věže je nádherný výhled nejen na oceán, ale zároveň odtud člověk může skvěle mapovat souostroví

západního Skotska. Shora jsou jako na dlani desítky ostrůvků, ať už obydlených, nebo neobydlených.

Při pohledu z věže majáku mívám pocit nepřemožitelnosti a všemohoucnosti. Někdy hraju sama se sebou vlastní hru na Boha. Namlouvám si, že mám nad zdejší krajinou nepřekonatelnou moc. Co přikážu, to se splní. Kam ukážu, tam se stane dobro.

Kéž by nešlo jen o dětinskou zábavu! Velice bych si přála mít aspoň špetku z té vysněné nadpřirozené moci.

Doběhla jsem až k úpatí majáku a obezřetně se rozhlédla, zda jsem tu sama. Otevřela jsem zrezivělé dveře, na nichž rovněž visela cedule s *plačícím* varováním. Dveřní panty žalostně zaskřípaly. Zнала jsem ten zvuk. Patřil k těm, které se mi vryly do vědomí, a spolu s ostatními bude tvořit vzpomínku na maják a všechno to pěkné, co jsem v jeho blízkosti prožila.

Zatřepala jsem hlavou. Oči se mi zalily slzami, výhled na moře je kvůli nim rozmazaný.

Šlapu po kovových točitých schodech vzhůru. Taky na schodišti se podepsal zub času. V některých místech je zábradlí oddělené od schodiště. Mnohé náslapy se povážlivě prohýbají a celé schodiště se lehce pohupuje ze strany na stranu.

Na odpočívadle asi v polovině schodů jsem se zastavila. Okénkem ve stěně kruhového tvaru jsem se zahleděla na moře. Vlny narážely na skalnaté pobřeží hluboko pod mnou. Slyšela jsem jejich tříštění stejně dobře jako povykávání racků a kormoránů. Na moři se kolíbalo několik men-

ších lodí. Slunce zapadající za hradbu temně modrých až černých mraků odráželo rudé obrysy v mořské hladině.

Západ slunce! Miluji ho. Kvůli té pohádkové podívané běhám den co den do starého a dávno nefunkčního majáku. Pohled na slunce zapadající za nekonečnou hladinu oceánu mě fascinuje. Někteří lidé básní naopak o východu slunce. Ten mi nic neříká. V zapadajícím slunci spatřuji něco záhadného, tajuplného. Pokaždé v duchu vyřknu nějaké přáníčko. Věřím, že rudé slunce disponuje neomezenou mocí a moje přání splní.

Ocitla jsem se až na vrcholu majáku, v jeho věži. Vyšla jsem na balkon a pozvolna se sunula k místu, odkud mám západ slunce přímo proti sobě.

Podé mnou ležel celý svět. Oceán se rozprostíral kolem dokola jako obrovský purpurový koberec. Vítr honil po hladině vlnky, v nichž se třepotaly rudé záblesky. Chvilími to vypadalo, jako kdyby moře hořelo. Nebo jako kdyby plál oheň pod hladinou. Namlouvala jsem si, že dole, v hluboké vodě, existuje život podobající se tomu našemu. Oplývala jsem bezmeznou fantazií. Věž majáku má nade mnou zvláštní moc. V ní mě napadají úžasné myšlenky.

Naslouchala jsem poslednímu pokřikování kormoránů i úderům moře o skaliska. Hlasy civilizace sem nahoru nedoléhaly. To bylo dobře, moc dobře.

Přála jsem si být sama. Snít a brečet. Přemýšlet o životě. O tom, co jsem prožila. Uvažovat o nejasné budoucnosti.

Dospělý člověk by si s dobromyslným úšklebkem pomyslel: O čem asi může takové čtrnáctileté děvče uvažovat? Oni

totiž dospěláci mají za to, že život prožívají jen oni, zatímco my, teenageři, jsme jejich pouhými hračkami. Někdy i přítěží. Dívají se na nás jako na tvory neschopné hlubších prožitků. Vůbec je nenapadá, že každá událost v nás zanechává vzpomínku. Máme přece mozek! Jsme schopni zapamatovat si spoustu věcí, ale mnohé i zapomenout.

Já si například nepamatuju svůj domov. Nepocházím ze Skotska, jenom v téhle severoevropské zemi momentálně žiju. Narodila jsem se v Česku a naši mi dali jméno Silvie.

Moji rodiče! To je kapitola sama pro sebe.

Studovali v Česku, odkud ostatně všichni pocházíme. Seznámili se na vejšce, začali spolu chodit a posléze na vysoké škole i oba přednášeli. Patří mezi ambiciózní lidi, jsou až nezdravě zahleděni do svého oboru. Vystudovali geologii, to je nauka zkoumající složení, stavbu a historický vývoj Země. Rovněž se zabývají pochody, které probíhají nejen uvnitř naší planety, ale i na jejím povrchu.

Vzali se, ale já se narodila, až když už rodiče měli dost po třicítce. Dodnes nedovedu objektivně posoudit, jestli o mě stáli, nebo jsem přišla na svět nedopatřením. Naši totiž tomu zkoumání a bádání propadli natolik, že mu věnovali veškerý svůj čas. Mě vychovávali mámini rodiče. Babička s dědou žili na vesnici. Naši za mnou dojížděli o víkendu, a to ještě ne o každém. Často pobývali v zahraničí. Babička i děda měli k jejich počínání tisíce připomínek. Dítě má přece vyrůstat s rodiči, mít rodinu...

Když mi bylo něco málo přes čtyři roky, dostali rodiče

nabídku od nějaké americké geologické společnosti pracovat na výzkumu v Peru, v pohoří jihoamerických Kordiller. Samo sebou o té možnosti diskutovali s nadšením. Snili o zahraniční výpravě.

Nastal však problém: Co se mnou? Máma tak nějak samozřejmě počítala s babiččinou a dědovou pomocí. Hlídali mě až dosud, proč by v tom nemohli pokračovat?

Jenomže tentokrát se naši přepočítali. Expedice do Peru měla být dlouhodobá. Naši sice význam slova *dlouhodobá* nespécifkovali, ovšem babičce i dědovi bylo jasné, že z Ameriky se nevrátí za měsíc nebo dva. Dalo se předpokládat i několikaleté bádání.

Babička si tenkrát postavila hlavu. Prý mě vychovávat nebude. Jsem dítětem svých rodičů, a dítě má být tam, kde jsou rodiče. Umíněně trvala na svém názoru. Děda by se snad obměkčit dal. Lpěl na mně. Byla jsem jejich prvorozenou a jedinou vnučkou. Měli ještě mladšího syna, ale ten byl prozatím svobodný.

Po dlouhém vzájemném dohadování jsem nakonec odcestovala s rodiči. Peripetie ohledně mé eventuální výchovy u babičky a dědy znám z vyprávění našich.

A tak jsem se už jako malá stala světoběžnicí. Odletěli jsme do Peru. Byla jsem jediným dítětem v té geologické výpravě. Hýčkali mě a rozmazlovali. Starala se o mě kuchařka, a tak jsem většinu času trávila v kuchyni. Naši se vraceli do tábora každý den. Užívala jsem si pohodu. Rychle jsem se naučila anglicky – odborníci z různých koutů světa se tak domlouvali, v táboře se mluvilo pouze anglicky.

V Peru jsme žili dva roky. Když nastal čas mé povinné školní docházky, v rodičích přece jen zahryzalo svědomí. Sami patřili k těm, co nosí několik titulů před jménem i za jménem, a proto považovali moje vzdělání za samozřejmost.

Přesunuli jsme se do Evropy. Naši přijali nabídku od společnosti provádějící výzkumy v Pyrenejích. Pyreneje jsou nejmonumentálnější horský systém na území Španělska a Francie táhnoucí se 415 kilometrů od Atlantského oceánu ke Středozemnímu moři.

Ubytovali jsme se ve vesnici, odkud naši opět vyráželi na svoje průzkumy. Na hlídání si najmuli paní a současně s ní i anglicky hovořící učitelku. Tyto dvě ženy tvořily moji náhradní rodinu. Rodiče trávili mimo domov celé týdny. Stýskalo se mi.

Lidé ve vsi hovořili španělsky. Tamější děti mě mezi sebe nepřijaly. Jak by taky mohly! Vzájemně jsme si nerozuměli.

To údobí už v paměti mám, i když na ně vzpomínám nerada. Připadala jsem si opuštěná a zapomenutá. Nechá-pala jsem, proč mám poslouchat rady jakési učitelky a dělat to, co si ona umane. Chyba byla jednoznačně v našich, dnes to už dovedu posoudit. Měli mi vysvětlit systém vzdělávání. Říct mi, že od jistého věku všechny děti navštěvují školu a zdůvodnit mi, proč je učení nezbytné.

Utíkala jsem z domova do hor. Předpokládala jsem, že rodiče táboří poblíž. Dětská představivost nemá o rozlehlosti pohoří ponětí. Domorodci po mně několikrát pátrali. Pokaždé mě naštěstí objevil cvičený pes. Chůva, která

mě měla na starosti, dala našim výpověď, byť podle svého vyjádření pobírala královský plat. Avšak ani slušná mzda jí prý nestála za nervy, které při mých útěcích prožívala.

V té době se naši opět pokoušeli přemluvit babičku s dědou, aby se mě ujali. Psali jim, ale marně. Mí prarodiče stáli nejspíš umanutě za svým a na dopisy neodpovídali.

Nevím, jak dlouho celé to vyčkávání trvalo, ovšem ve finále všechno dopadlo následovně: opět jsme se stěhovali. Tentokrát do Skotska. S Pyrenejemi se rodiče loučili velice těžko. Tamější prostředí jim poskytovalo mnoho poznatků. Nabízelo jim šanci rozšířit bádání a měli v úmyslu o nově získaných vědomostech sepsat knihu. Já jejich bádání a plánům učinila přítrž. Nemohu říct, že by si na mně vylévali zlost nebo mi dávali najevo nevraživost. Spíš se zlobili na svoje rodiče. Jenže tyhle problémy mě nezajímaly. Měla jsem sedm roků a žila jsem ve svém světě.

Na cestu z Andorry si pamatuju. Letěli jsme do Glasgow, kde jsme strávili několik dnů. Naši se tu přihlásili k nové expedici. Budou nyní pracovat na méně významném projektu. Z hovoru jsem vyrozuměla, že se jedná o přechodné zaměstnání. Měli v úmyslu se časem vrátit k zajímavější práci.

Táta získal – možná si koupil terénního džípa. V něm jsme cestovali na sever na ostrov Skye.

Ostrov Skye je největší v souostroví Vnitřích Hebrid a na první pohled se jeví jako součást pevniny. Ale je to mýlka. Na ostrov Skye se dostanete buď trajektem, nebo přes poměrně nově zbudovaný most.

Všude kolem nás se zvedaly skály. Projížděli jsme labyrintem rozeklaných skalních útvarů se dvěma mohutnými skalními věžemi, z nichž ta vyšší se jmenuje Old Man of Storr, Starý muž ze Storru, a nižší Needle, Jehla.

Moji rodiče se pohledem na skalnaté útvary nadchli. Kam se člověk podíval, tam se tyčila skaliska. Uprostřed nich se skrývala údolí zalitá jezery.

Skotská krajina mě upoutala. Četná údolí s jezery mi připomínala obrázky z pohádkových knih. Měla jsem za to, že jedu do pohádky. Jakmile jsem si to v hlavě srovnala, cítila jsem se v novém prostředí dobře.

Dnes vím, že ke Skotsku náleží 790 samostatných ostrovů a ostrůvků. Některé malé ostrovy mají jen stovku obyvatel.

Z ostrova Skye nás na jeden z těchto malých ostrůvků převezl trajekt. Skutečné jméno prozrazovat nebudu, jsem s ním totiž hodně spjatá. Leží jižně od ostrova Skye, domorodci se z něho přepravují vlastními bárkami do Kyleakinu, největšího města jižní části ostrova Skye. V Kyleakinu je škola, kam chodím, jsou tu obchody, pošty, banky. Prostě civilizované město.

Tomu malému ostrůvku, na kterém přebýváme, říkají místní obyvatelé Domov. Proč?

K vlastnímu překvapení jsem zjistila, že převážnou část zde žijících lidí tvoří Češi. Ano, je to tak! Na ostrově přezdívaném Domov se usadily skupiny lidí z Česka. Češi tu nastálo pracují, ti mladší tu hledají výhodné brigády, taky sem jezdí studovat nebo podnikat.

Brzy jsem zjistila, že rodiče podepsali smlouvu s anglic-

ko-českou výzkumnou expedicí zkoumající původ zdejších skalnatých útvarů. Stejně jako tomu bylo v Peru, tak i ve Skotsku je místo bádání vzdálené mnoho mil od Domova. Jedna část expedice sídlila na Shetlandech, ta druhá zkoumala Vnější Hebridy. Z toho vyplývalo jediné: Zase zůstanu bez rodičů v péči nějaké chůvy nebo ošetřovatelky.

Všechno se však vyvinulo poněkud jinak. Ostrůvek Domov byl obehnan skálami, uprostřed leželo údolí s jezerem. Na břehu jezera osada. Největší dům patřil české rodině a nesl jméno Domovina, patrně odvozené od přezdívky ostrova. Ten dům měl tvar písmene L.

V rozlehlém stavení bydleli manželé českého původu Zdena a Roman Novákovi, k ruce měli paní Alenu.

Tato trojice pečovala o sedm dětí z českých rodin a dala by se přirovnat k pěstounské rodině. Zapadla jsem mezi ně okamžitě. Slyšela jsem češtinu, měla jsem kolem sebe vrstevníky. Patrně jsem postrádala dětskou společnost, protože všechny starosti včetně rodičů jsem okamžitě pustila z hlavy. Děti mě mezi sebe přijaly s nadšením. Prováděly mě po okolí, ukazovaly zajímavosti, zasvěcovaly mě do místních pověr a bájí.

Našla jsem nový domov.

Bydlím tedy v české rodině. Náhradní rodiče oslovujeme křestním jménem, to ve Velké Británii frčí. Starají se o nás dobře. Každé ráno nás Roman převáží v bárce do Kyleakinu do školy. Starší děti pečují o mladší. Cestou ze školy máme za úkol nakoupit, obstarat různé pochůzky ve městě.

Když jsem do Domoviny přišla, byla jsem nejmladší. Rodi-

če s dětmi postupně odjížděli, jiní zase přijížděli. Sestava se rok co rok měnila.

Naši setrvali nejdéle. Nevím, jestli by někde jinde naši pozoruhodnější objekt ke zkoumání.

Rodiče se vraceli do Domoviny v pátek večer a zůstávali do pondělí. Měli tu k dispozici jednopokojový byt jako ostatně všechny české rodiny s dětmi.

Během týdne žili Novákové se svěřenci v delším traktu domu, ve své rezidenci. Pokud přijeli dětem rodiče, samozřejmě že děcka šla s nimi do společného bytu. Tyto byty se nacházely v druhém křídle objektu.

V průběhu běžného týdne jsme tedy bydleli u Novákových a spali v pokojích většinou po dvou. Já mám za spolubydlící Alici, je o několik měsíců mladší než já. Teď patřím k těm, kdo bydlí v Domovině nejdéle. A jsem nejstarší ze všech. Mám už čtrnáct pryč. Říkám si *veteránka Domoviny* a jsem na to pyšná.

Každoročně přicházejí nové děti z Česka. Jsou vykulené, vyjevené z toho všeho, co je pro mě už samozřejmostí. Však taky Zdeně a Romanovi s nováčky pomáhám. Zasvěcuju je do novinek, jak to dělali mí předchůdci.

Zvykla jsem si tu. Do školy jezdím na ostrov Skye docela ráda, dobře se učím. Možná proto, že žiju na severu už dlouho, přestalo mi vadit i zdejší typické deštivé počasí. Hodně volného času trávím na ostrově Skye. Jezdí tam mnoho turistů. Potkávám tu i lidi z Česka. Každé setkání s nimi je zajímavé. Skoro deset let trávím mimo rodnou vlast, a přece při zaslechnutí češtiny cítím zvláštní rozrušení, skoro dojetí.

Turistické mapy zpravidla nezakreslují všechna pozoruhodná okolní místa, a tak se ráda stávám průvodkyní českých turistů.

Nedávno se mi dokonce stalo, že se na mě obrátila jedna skotská společnost a požádala mě o pomoc při zprostředkovávání brigád českých studentů. Do Skotska si jezdí v létě přivydělat hodně mladých z Česka. Teď, zkraje léta, tu trhají jahody. Ve Skotsku se totiž pěstuje moc jahod.

Nabídku zprostředkovatelské společnosti jsem přijala s povděkem. Jednak si přivydělám nějaký ten drobný peníz, jednak se mi naskýtá možnost dozvídat se novinky ze své skutečné domoviny, i když upřímně řečeno – vlast si neumím představit. Ve své vizi ji vidím podobně jako Skotsko. Skály a jezera, kamenné pahorkatiny a deštivé počasí.

Jsem ve Skotsku spokojená. Na rodičích už nelpím jako dřív. S mým dospíváním se naše názory různí. Máma s tátou přijedou jednou týdně – někdy jsou intervaly i delší a jenom by kázali. Ale to je asi problém všech teenagerů, sleduji kolem i další české a anglické rodiny.

Nejzávažnější střet mezi mnou a našimi nastal, když se objevil Brian. Tedy když se objevil v mém životě poněkud důvěrněji než pouhý kamarád.

Brian...

Převalila jsem si dvě slabiky jeho jména po jazyku jako sladký bonbon.

Zaslechla jsem známé skřípání zábradlí a schodiště. Někdo jde nahoru do věže. Zbystřila jsem.

Kdosi pohvizduje milostnou písničku. Rozjasňuji obličej. Ten, na kterého jsem myslela, právě přichází. Přání vyslovené při západu slunce se naplnilo.

Děkuji ti, slunce. Díky i tobě, moře.

Objaly mě ruce s vypracovanými svaly. Přitiskla jsem se k přichozímu a nastavila rty k polibku. Líbání je úžasné. Zbožňuji to.